

Varteig Menighetsblad

Nr. 9

Julen 1980

9. årg.

La oss gå til Betlehem!

En dag for noen år siden sto jeg på bussholdeplassen utenfor Damaskusporten i Jerusalem. Holdeplassen ligger like ved Golgata, der Jesus ble korsfestet. Fra porten hvor bussene svinger ut på den store ringveien er det ikke mer enn 100 meter til stedet hvor Jesu kors ble reist. Men ingen lar seg merke av det. Her kjøpes og selges.

Jeg gikk bort til en buss-inspektør med uniformslue og gult armbind. Det var han som fikk folk inn i bussene og sendte dem avsted.

«The bus to Betlehem, Sir? (Bussen til Betlehem)», spurte jeg. «Oh, yes!», svarte han og pekte på en buss like ved. Det var en gammel, elendig buss. Riktignok sto det «Mercedes» på radiatoren, men det måtte være lenge siden den kom fra fabrikken.

Josef og Maria hadde reist til Betlehem på et esel. Så måtte vi kunne komme i en gammel buss. Noe finere behøvde vi ikke. Og prisen var ikke mer enn 2 kroner billetten.

På vei til Betlehem!

Dit hadde jeg alltid drømt om å komme. Men da vi plutselig sto der, kunne vi ikke finne stallen, fordi en stor kirke er bygd over grotten hvor Jesus ble født. Det viste seg også at det ikke var så lett å komme inn i selve kirken. Vi fant ingen skikkelige kirkeporter. Men sammen med noen andre pilgrimere oppdaget vi en liten, lav dør. Og der måtte vi bøye oss for å komme gjennom. Men så var vi inne i kirken og fant veien ned til stallen og grotten.

Det er mange mennesker som er ute for å finne Jesus ved juletider. Første julenatt var det hyrdene som kom. Vi

vet at vismennene fra Østen dro til Betlehem for å tilbe ham. Herodes, som var konge i Judea, ville se Jesus og ba om hjelp for å finne ham. Og det er vel trolig at gjestene i herberget i Betlehem kom for å høre nytt om Jesus, Josef og Maria. De hadde sett at Maria snart skulle føde.

Idag er det andre som kommer. Og vi er mange i følge. Hvite og sorte. Små og store. Rike og fattige. Noen kommer med buss. Andre kommer på tankenes himmelbro. Vi vil alle til Betlehem for å se Jesus, men døren til stallen er lav. Vi må alle bøye oss og gå inn gjennom den smale porten — **ydmyketens port**. Ellers kommer vi ikke inn og får ikke se Jesus.

Stolte og stivnakkede mennesker, selvsikre og selvopptatte borgere har store vanskeligheter med å bøye seg, idag som før. Så blir de stående utenfor på Betlehems-plassen og kommer ikke ned i stallen. Men de som er små i seg selv, de som innrømmer sine nederlag, sin svikt og sin synd — alle disse er villig til å bøye seg og gå inn gjennom ydmyketens port. De skjønner at barnet i krybben er deres eneste sjans. Barnet i krybben er deres eneste vei til frelse.

For mennesker som ikke innser at de trenger en Frelser, er julen i virkeligheten en fornærmelse og kanskje en dom over deres liv. De regner jo med å klare dette livet selv — bare med egne krefter. Hva skal de med en Frelser? Hvordan kan de da synge julesangen:

«Her kommer dine arme små,
O Jesus i din stall å gå,
opplys enhver i sjel og sinn,
å finne veien til deg inn.

Et barn er født i Betlehem — hva raker det oss?

Vi må vel alle kunne si at Jesu fødsel har fått noen konsekvenser for oss. I vårt land — ja i store deler av verden — anses denne fødsel for så viktig at vi regner hele vår tidsregning etter den. Vi uler om tiden før og etter Kristi fødsel.

Også i vår almanakk anses altså denne fødsel for så viktig at det ble satt et skille. Et skille som viser oss at det er en avgjørende forskjell på tiden som gikk forut for Jesu fødsel og den tid som kom etterpå. Uansett hva vi ellers måtte mene, må vi vel derfor kunne være enige om at Jesu fødsel har fått betydning for oss.

Videre vet vi jo at julefeiringen er en konsekvens av at Jesus ble født. Selvom det idag er slik at nisser og presanger ofte overskygger stallen og Jesus, er allikevel julen noe vi feirer til minne om Jesu fødsel. I de land hvor de styrende ikke vil vite noe av verken kirken eller Jesus, der feirer de nyttår og ikke jul. Hos oss derimot feirer vi jul og tross alt vårt mas og glitter gjør vi det for å minnes at **ET BARN ER FØDT I BETLEHEM**. For alle oss som lever i Norge,

Den som kommer inn i stallen, vil snart lære at han som lå i krybben er den samme som døde på et kors. Betlehem og Golgata hører sammen. Alt er ledd i en storstilet redningsaksjon for oss mennesker.

Blir du med til Betlehem? På buss eller esel, på tankenes eller bønnenes himmelbro.

Det er det samme hvordan du reiser, bare du kommer frem!

Gunnar Lislerud.

har det betydning at vi feirer Jesu fødsel. Uansett hva vi personlig måtte mene om Jesus, har hans fødsel fått konsekvenser for oss i vår tidsregning og i vår julefeiring.

ET BARN ER FØDT I BETLEHEM — HVA RAKER DET OSS?

Kanskje raker det oss svært lite. For en tid tilbake sto det et sint leserbrev i Sarpsborg Arbeiderblad. Innsenderen skrev inn og var rasende over at man skulle blande kristendommen inn også i jula. Kunne de ikke få feire jula i fred uten at kirken skulle bry seg om dette? Selvom vi kan smile av denne innsenders uforstand, tror jeg at mange av oss i praksis gjør slik som innsenderen skrev. Når hele vår julefeiring dreier seg om presanger, juleribbe og juledram, da har vi tydelig vist at vi ikke ønsker å blande kristendommen inn i jula.

Juleevangeliet sier: **IDAG ER DET FØDT DERE EN FRELSER**. Vi feier ikke ethvert barn som er født i Betlehem. Vi feirer heller ikke enhver annen vanlig fødsel. Det som forkynnes oss i jula er at det er født én som er både sann Gud og sant menneske. En som kan skape forandring i mitt liv. En som kan føre til at en ny tidsregning starter. En barnefødsel som gjør at vår julefeiring får mening. I julen ble han født som kan forvandle ditt og mitt liv slik at vi blir mennesker som Gud har velbehag i.

**ET BARN ER FØDT I BETLEHEM
— HVA RAKER DET OSS?** Jeg håper det angår oss alle. Først da feirer vi en riktig jul. ØAE.

Hvordan forberede barna til jul?

Kjære mor og far, bestemor og bestefar, onkel og tante.

Jeg vet at dere har det skrekkelig travelt akkurat nå, men jeg håper dere har tid til å lese brevet fra meg. Dere skjønner, jeg vil at dere skal vite litt om hva det er jeg tenker og har lyst til.

Altså: At dere ikke skal bruke så veldig med tid og krefter til å vaske og ordne på alle ting til jul. I alle fall ikke så mye at dere blir så trøtte at dere bare blir sure og sinte.

Det jeg ønsker meg er: At dere skal ha litt tid til meg også denne tiden. At vi kan ordne til jul sammen, bake og lage pynt. Men hør nå her. Jeg har jo lært hvorfor vi feirer jul. Det med at Jesus ble født. Likevel er det så mange ting med Jesus som jeg ikke helt skjønner. Ville det ikke være fint om vi tok oss tid til å prate om det? Vi kunne jo gjøre det når vi tente adventslys og sang om Jesus.

Venninnen min har også veldig lyst til å være med på det. For hun har også så mye hun lurer på. Kan hun få lov til å være med? Hva er det dere husker fra

dengang dere var små? Hva gjorde dere i den lange adventstiden? Kanskje vi kunne gjøre noe av det som dere gjorde dengang? Jeg bare spør altså.

Hilsen barnet deres.

Ja, barnet ditt har så altfor rett i sine tanker. Denne kavete førjulstid kan jo virkelig bli en meningsfylt ventetid. Det er jo akkurat disse mørke vinterukene vi har en særlig mulighet til å kaste et varmt lys over det kristne budskapet om verdens frelser i en krybbe. Og det største er at dette også kan bli noe som binder familien sammen i et fellesskap både i arbeid og bønn.

Når det gjelder hva vi skal bruke som utgangspunkt for vårt felles arbeid, så kan de kristne symbolene være gode å ty til. På denne måten formidler vi også barna hva som er det viktigste i julen.

Stjernen: Den som viser veien til Jesus, kan vi lage av halm, ispinner eller sugerør.

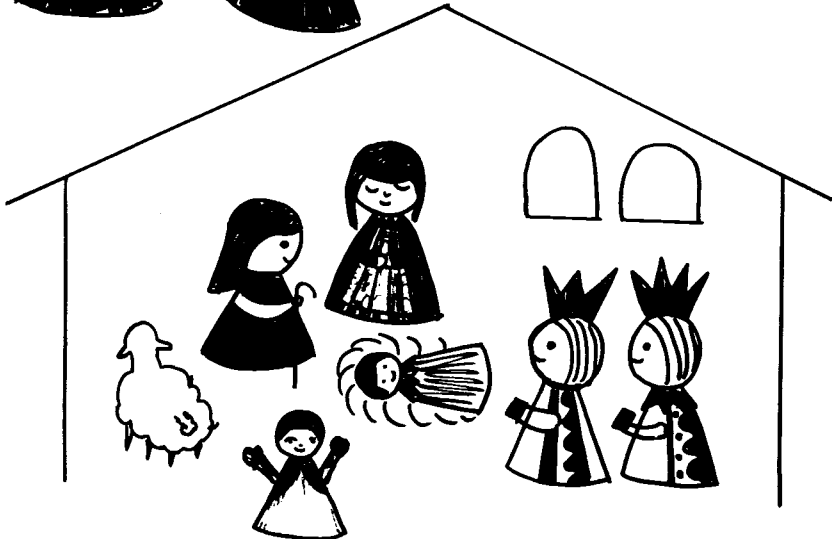
Engler: Kan vi lage av doruller og papp som vi kler med filt eller stoff. Hodene kan enten være bomull i nylonstrømpe, vatt eller isoporkuler. Lim eller sy vingene på. Disse englene kan stå på bordet, men de kan like gjerne lages av papp og bli overstrødd med glitter og papir og da henges opp i en «uro».

Julekrybben: Her har vi samlingspunktet i hele adventstiden og julefeiringen. Den må derfor få en sentral plassering. Vi får bruke vår egen fantasi til å finne de best egnede materialene. Til figurene kan vi bruke plastelina eller et nytt stoff som nå er å få kjøpt på hobbyforretningene. Dette stoffet ligner leire, men det er ikke nødvendig å brenne det. Eggkartongfigurer er også fine og enkle, og dem kler vi med stoff og tråd. Selve stallen og dyrene kan vi lage av pappesker og halm. Dersom vi synes det er særlig vanskelig å lage dyr, kan vi jo ta og låne noen lekedyr av barna våre. Det ville også gi god mening om vi laget oss selv og andre i familien der vi kom til krybben for å tilbe Jesus. Sammen med Josef og Maria, gjetergutten og de tre vise menn.

Jul er å få tenke og tro seg inn i den rette sammenheng. En sammenheng der også jeg får komme og tilbe han som er verdens frelser.

Jartrud Elseth.

Jul på Madagaskar

Du får ikke akkurat julestemning der under palmene i 40 graders varme. Men likevel, vi merker at julen nærmer seg. Borte i kirken er det fullt av unger hver eneste ettermiddag. De øver seg til julefesten med både opptrinn, sang og lek.

Endelig er dagen der. De av oss som har den skikken, går i skogen og henter juletreet — en furu som rager like oppunder taket hjemme i stua. Samme skikken er forresten innført i kirken også. Der borte er ungdomsforeningen nå i full gang med pyntingen. Og det er ikke bare treet som får glitter og stas. I tak og på vegger blir det girlandere av friske grønne slyngplanter, og ved inngangen reises det portal av store palmetrær. Kineserkjøpmannen spanderer også i år aggregat og lysarrangement, så vi får elektrisk belysning. En annen forretning kommer med poser fulle av kakemenn og sukkertøy til knask.

Klokka fem ringes julen inn. Vel en time senere er alle på vei til kirken. En går mann av huse. Ingen sitter hjemme en julekveld. Nyfødte så vel som oldinger samles i en herlig forening. Folk tar godt med klær og skift med, for dette kommer til å vare til over midnatt.

Barna skal først i ilden. De har lært seg lange brokker av juleevangeliet og andre bibeltekster utenat. De stiller seg fram i tur og orden og sier fram det de har øvd på så lenge. Alt på rim og vers. Når en gruppe av opplesere er ferdig så tar de seg en runde rundt juletreet. Og så stiller en ny pulje seg fram. Foreldrene er helt med og mektig stolte av

sine håpefulle, akkurat som her hjemme.

Så er det ungdommens tur. De har kledd seg ut for å spille hele juleevangeliet. Noen er engler, så kommer hyrdene og Maria og Josef. Og til slutt får vi også se de tre vise menn. Hele tider veksler det mellom sang, dikt og opplesning.

Midt inne i mellom opptredene går presten opp på prekestolen og holder julepreika. Kjærlighetens evangelium om Jesus som er alle barnas frelser. Etter at vi har sunget «Avia ry Tompo» — Kom alle kristne, så taket løfter seg, blir det utdeling av godter og en liten pause. Og så tar barna til igjen. Alle skal fram og si noe i løpet av kvelden.

Vi går hjem når øyelokkene begynner å bli tunge. Barna våre er for lengst sovnet. Og lenge etter at vi har lagt oss hører vi sangen fra barnerøster som priser Herren der borte fra kirken. Jo, Jesu Kristi Kirke er kommet også til Madagaskar. Den er kommet for å bli, om enn både liten og svak mange steder enda.

Sarpsborg den 14/11 1980.
Stig J. Syvertsen

GAMLE JULESKIKKER

Da jeg ble bedt om å skrive noen ord om gamle juleskikker her i vår bygd, bestemte jeg meg for å stanse litt ved disse skikkers makt og betydning og ikke bare ramse opp endel gamle skikker. De fleste av de gamle skikkene er jo ennå kjent stoff for mange i Varteig, men kanskje er ikke tankene bak dem alltid like velkjente.

Det har bestandig vært noe spesielt med julen framfor de andre høytidene. Julen hadde betydning for alle i det gamle samfunn, både fattig og rik. Og i vår bygd var det vel fattigdommen som var best kjent av de fleste. Flere av de gamle juleskikkene er en arv fra den gamle hedenske vintersolhvervfesten, derfor finner vi i den gamle julefeiring en blanding av kristent og hedensk tankegods.

Det ble etterhvert faste skikker og sedvaner som var like fra år til år. Disse skikkene måtte følges og det ble ikke rett jul før det var slaktet etter et bestemt ritual, brygget øl, stekt og bakt så mye at det sto i sterk kontrast til den daglige kost både hos dem som hadde det forholdsvis romslig og de som lite hadde.

En av de gamle skikkene var skikken med at veden skulle hogges på julaftens morgen. Denne hogsten kunne sikkert vært ordnet før, men det var fast tradisjon at det skulle være slik og at det skulle hogges så mye at det rakk til 13. dagen da hverdagen startet igjen.

De fattige ble tatt særlig godt hånd om i julen. Det hørte med til julefeiringen at ingen skulle sulte i julen, og det var nok mange som vandret både fra Prestegården og andre gårder som hadde nok å avse til de fattigste.

Også dyrene skulle merke julevellden. Husdyrene fikk et ekstra godt stell, fuglene fikk sitt kornbånd og enkelte steder ble det nok også satt ut grøt til nissen på julaften. Nissen hadde sine faste tradisjoner og også sine faste tilholdssteder selvom han vel trivdes best i overtroens verden.

Det var ikke bare de timelige ting som hadde sine faste tradisjoner. 1. juledag var kirkedag framfor noen annen søndag i året. Det hørte med til rett julefeiring å gå i kirken og høre julens budskap forkynt i ord og toner. For mange var også julen den store besøkelseshelgen hvor det var samlinger for familie og venner.

Mange av de gamle skikkene er borte og noen er forandret slik at de passer inn i vårt samfunn idag. De gamle skikkene var jo sterkt knyttet til gården og dens liv. Nå er det lite dyr igjen på de fleste gårder, kanskje bortsett fra en ridehest og en katt. Derfor har nissen forlatt de tomme fjøs og låver og funnet sin plass på julekort og i handelsstandens utstillingsvinduer. Noen stor forbedring er det neppe.

Når vi tenker på hvor stor makt juleskikkene hadde på menneskenes sinn og på deres livsførsel, er det vel rett å tenke på våre juleskikker og vår feiring av julen. Vi må vokte oss så ikke våre skikker er med på å stenge for julens budskap. Kanskje kan gode skikker være med på å skape forventning så vi både i hverdag og helg kan høre toner fra himmelen og englesang fra det høye.

GOD JUL!

Einar Bergerud.

Gudstjenestene:

Søndag 7. desember — 2. s. i advent:

Betel kl. 11: Lekmannsgudstjeneste ved Einar Bergerud.

Søndag 14. desember — 3. s. i advent:

Varteig kirke kl. 11: Høymesse ved Elseth og Harald Brandt. Nattverd. Offer til Kristelig Kringkastingslag. Søndagsskole.

Søndag 21. desember — 4. s. i advent:

Varteig kirke kl. 11: Gudstjeneste ved Elseth. Sang av Jartrud Elseth.

Onsdag 24. desember — JULAFTEN:

Varteig kirke kl. 16: Storfamiliegudstjeneste ved Elseth. Offer til Israelsmisjonen.

Torsdag 25. desember — 1. juledag:

Varteig kirke kl. 11: Høytidsgudstjeneste ved Elseth. Sang av Menighetsskoret. Offer til Det Norske Misjonsselskap.

Fredag 26. desember — 2. juledag:

Hasle Menighetssenter kl. 11: Gudstjeneste ved Elseth. Sang av noen eldre barn fra søndagsskolen.

Søndag 28. desember — Søndag etter jul:

Varteig kirke kl. 11: Høymesse ved Elseth. Nattverd.

Onsdag 31. desember — Nyttårsaften:

Varteig kirke kl. 18: Høymesse ved Elseth. Nattverd.

Søndag 4. januar — Kristi åpenbaringsdag:

Varteig kirke kl. 11: Gudstjeneste ved Elseth. Søndagsskole.

Søndag 11. januar — 1. s. e. Kr. åpenb.dag:

Hasle Menighetssenter kl. 11: Gudstjeneste ved Elseth.

Søndag 18. januar — 2. s. e. Kr. åpenb.dag:

Varteig kirke kl. 11: Høymesse ved Elseth. Nattverd. Søndagsskole.

Søndag 25. januar — 3. s. e. Kr. åpenb.dag:

Varteig kirke kl. 11: Storfamiliegudstjeneste ved Elseth.

Søndag 1. februar — 4. s. e. Kr. åpenb.dag:

Varteig kirke kl. 11: Høymesse ved Elseth. Nattverd. Søndagsskole.

MØTERUTE

5.—7. desember: Ungdomsklubben har weeknd til Sjøglimt.

Onsdag 10. desember: Ungdomsklubb på Breidablikk kl. 18.00.

Søndag 14. desember: Vi synger julen inn i Varteig kirke, kl. 16.00.

Lørdag 20. desember: Ungdomskveld på Breidablikk kl. 19.00.

Søndag 21. desember: Indremisjonen kl. 18.00 på Hasle Menighetssenter.

Søndag 28. desember: Ungdomsforeningens jule-
refest på Breidablikk kl.

Tirsdag 30. desember: Jule-
refest for søndagssko-
len kl. 14.30 for de minste, og kl. 18.00 for de største.

Onsdag 21. januar: Ungdomsklubb på Breidablikk kl. 18.00.

Søndag 25. januar: Årsmøte i Indremisjonen.

Tirsdag 27. januar: Ungdomsklubben drar på besøk til Råde. Avreise fra Breidablikk kl. 18.00.

SLEKTERS GANG

Døpte:

2/11: Ole Martin Hansen.

16/11: Bjørn Håvard Johansen.

16/11: Christian Siljan Halvorsen.

Vigde:

7/11: Oddvar Thore Tjønnås og Gunn Kristin Mathisen.

15/11: Kjetil Kalmar Olsen og Tove Elisabeth Steen.

Døde:

18/10: Ole Georg Gressløs.

VARTEIG MENIGHETSBLAD

Utgis av Varteig menighetsråd
ved en redaksjonskomite.

Utkommer med 10 nummer i året

Trykt i Centraltrykkeriet, Sarpsborg